LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2003:22

Selvitys vanginkuljetuksen nykytilasta

LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2003:22

Selvitys vanginkuljetuksen nykytilasta

Ilppo A. Alatalo

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2003

ISSN 1458-7149
ISBN 952-466-179-9
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

O I K E U S M I N I S T E R I Ö

Julkaisun päivämäärä
13.6.2003

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Ilppo A. Alatalo	Julkaisun laji Selvitys Toimeksiantaja Oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö Toimielimen asettamispäivä
Julkaisun nimi Selvitys vanginkuljetuksen nykytilasta	
Julkaisun osat	

Tiivistelmä

Oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön asettama *Vanginkuljetustyöryhmä* teetti suunnittelija Ilppo A. Alatalolla selvityksen vanginkuljetuksen nykytilasta.

Selvityksessä on laadittu vanginkuljetuksen prosessikuvaus, koottu vanginkuljetusta koskevat tilastot, selvitetty vanginkuljetuksen kustannukset ja kartoitettu nykyisen vanginkuljetuksen ongelmia.

Vanginkuljetuksen käytännön järjestelyissä voidaan erottaa kolme toimintakokonaisuutta: tiedonkulku, vankien kuljettaminen sekä vankien omaisuuden kuljettaminen. Vanginkuljetuksen kannalta keskeinen seikka on kuljetustarpeen tuleminen kuljetuksen järjestämisestä vastaavan viranomaisen ja virkamiehen tietoon. Vanginkuljetusprosessin tässä osassa on keskeinen merkitys viranomaisten välisen tietojen vaihdon ja muun tiedonkulun toimivuudella. Kuljetuksen kannalta oleellisia tietoja ovat kuljetettavan henkilötiedot, tiedot häneen mahdollisesti liittyvistä kuljetuksen kuluessa erityisesti huomioitavista seikoista sekä tieto kuljetuksen määränpäästä ja ajankohdasta. Näiden tietojen perusteella tehdään päätökset kuljetustavasta, reitistä ja aikataulusta. Vangin kuljettamisesta vastaava virkamies varmistautuu ennen kuljetuksen alkamista siitä, että kuljetettava on oikea henkilö sekä tarkastaa vangin, ellei tätä ole jo tarkastettu. Pääsääntöisesti muussa kuin aikataulun mukaisessa kuljetuksessa on ajoneuvon kuljettajan lisäksi yksi virkamies kuljetettavaa vankia tai vangittua kohden. Vankeinhoitolaitoksen osalta autonkuljettaja ei yleensä osallistu vartiointiin. Poliisin osalta tehtävä annetaan yleensä kaksimiehiselle poliisipartiolle, joka vastaa kuljetuksesta koko sen keston ajan. Kuljetukseen mukaan otettavan vangin omaisuuden määrä ja laatu on riippuvainen kuljetuksen tarkoituksesta. Lyhytaikaiset käynnit tai vierailut eivät edellytä tavaroiden tarkastamisen lisäksi muita erityistoimia. Vangin siirtyessä toiseen laitokseen myös hänen omaisuutensa siirretään.

Vankeinhoitolaitoksen ja poliisin vankien ja tutkintavankien kuljettamiseen käyttämä työpanos on yhteensä noin 100 henkilötyövuotta. Poliisin osuus tästä on noin 25 henkilövuotta, josta vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien vankien kuljettamiseen kuluu noin 15 henkilötyövuotta. Vanginkuljetuksen kokonaiskustannukset ovat yhteensä noin 4 573 000 €.

Avainsanat: (asiasanat)
vankeus, tutkintavankeus, rangaistusten täytäntöönpano, vanginkuljetus

Muut tiedot
Yhteyshenkilö oikeusministeriössä Anne Hartoneva

Sarjan nimi ja numero Lausuntoja ja selvityksiä 2003:22		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-179-9
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

J U S T I T I E M I N I S T E R I E T

Utgivningsdatum
13.6.2003

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Ilppo A. Alatalo	Typ av publikation Utredning Uppdragsgivare Justitieministeriet och inrikesministeriet Datum då organet tillsattes
Publikation (även den finska titeln) Utredning om nuläget i fångforslingen (Selvitys vanginkuljetuksen nykytilasta)	
Publikationens delar	

Referat

Arbetsgruppen för fångforsling som tillsattes av justitieministeriet och inrikesministeriet bad planeraren Ilppo A. Alatalo att göra en utredning om nuläget i fångforslingen.

I utredningen har gjorts en processbeskrivning om fångforslingen, samlats statistiken över fångforslingen, redogjorts för kostnaderna för fångforslingen samt tagits upp problemen kring fångforslingens nuläge.

I de praktiska arrangemangen av fångforslingen kan man urskilja tre verksamhetshelheter: informationsförmedlingen, forslingen av fångar samt forslingen av fångarnas egendom. När det är fråga om fångforsling är det väsentligt att den myndigheten och tjänstemannen som svarar för anordnandet av forslingen får veta om behovet av forsling. I denna fas av fångforslingsprocessen är det centralt att informationsutbytet mellan myndigheterna och annat informationsutbyte fungerar. I frågan om forsling är de väsentliga uppgifterna personuppgifterna av den som skall forslas, saker som angår honom eller henne vilka eventuellt skall beaktas under forslingen samt uppgiften om bestämmelseorten och tidpunkten av forslingen. Utifrån dessa uppgifter besluts om forslingssättet, rutten och tidsplanen. Innan forslingen börjar försäkrar tjänstemannen som svarar för forslingen av fången sig om att det är den rätta personen som skall forslas samt granskar fången om man inte ännu har granskat honom eller henne. Huvudregeln är att i annan forsling än den tidsplansenliga finns det förutom föraren en tjänsteman per fånge eller häktad som skall forslas. I fråga om fångvårdsväsendets fångforslingar deltar föraren i allmänhet inte i bevakningen. Hos polisen ges uppdraget vanligen till en patrull med två polismän. Patrullen svarar för forslingen så länge den räcker. Mängden och arten av fångens egendom som tas med i forslingen beror på forslingens syfte. Kortvariga besök förutsätter inga andra speciella åtgärder än granskning av varorna. När fången förflyttas till en annan anstalt förflyttas även hans eller hennes egendom.

Arbetsinsatsen som fångvårdsväsendet och polisen använder för forslingen av fångar och rannsakningsfångar är sammanlagt cirka 100 årsverken. Polisens andel av detta är cirka 25 årsverken av vilket forslingen av fångar som är skrivna på fångvårdsväsendet tar cirka 15 årsverken. Totalkostnaderna för fångforslingen är sammanlagt cirka 4 573 000 €.

Nyckelord
Fängelse, rannsakningsfängelse, verkställighet av straff, fångforsling

Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren)
Kontaktperson vid justitieministeriet Anne Hartoneva

Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2003:22		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-179-9
Sidoantal 53	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto sivu 1

1. Vanginkuljetuksen prosessit sivu 2

1.1 Tiedonkulku sivu 2
1.2 Vankien kuljetus sivu 5
1.3 Vangin omaisuuden kuljetus sivu 7

2. Tehdyt vanginkuljetuksien määrää ja käytettyjä resursseja koskevat selvitykset sivu 8

2.1 Poliisin suorittamat vanginkuljetus- ja vartiointikyselyt sivu 8
2.2 Vanginkuljetuksen seuranta ajalla 4.-17.11.2002 sivu 9
2.2.1 Kuljetusten määrät ja kuljetusperusteet sivu 10
2.2.2 Käytettyjen resurssien ja kustannusten arviointia sivu 11
2.2.3 Kuljetusta hoitavien viranomaisten kommenteista sivu 13

2.3 Kuljetettava kohtainen vanginkuljetusseuranta ajalla 11.-17.11.2002 sivu 14

2.4 Aikataulun mukaisen vanginkuljetuksen seuranta ajalla 1.-30.11.2002 sivu 15

2.5 Vanginkuljetusreittien kustannukset sivu 18
2.5.1 Junilla hoidetun liikenteen kustannuksista sivu 19

2.6 Vanginkuljetusreittien solmukohdista sivu 19

2.7 Kuljetuskalustosta sivu 20

3. Yhteenveto vanginkuljetuksen kustannuksista sivu 22

LIITTEET:
Liite 1 Selvityksen toimeksianto
Liite 2 Vanginkuljetusseuranta 4.–17.11.2002 kysely
Liite 3 Vanginkuljetusseuranta 11.–17.11.2002 kysely
Liite 4 Laitoskohtaista tietoa
Liite 5 Aikataulunmukaisen vanginkuljetuksen aikataulu
Liite 6 Vanginkuljetusreittien kuljetettavamäärät, kuljetut kilometrit ja kustannukset

JOHDANTO

Oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto nimesi allekirjoittaneen ajalle 1.9. – 31.12.2002 selvittämään vanginkuljetuksen nykytilaa joulukuussa 2001 asetetun vanginkuljetustyöryhmän tarvitsemien tietojen kokoamiseksi. Kyseisen jakson rahoituksesta vastasivat oikeusministeriö ja sisäministeriö. Selvitystyö on jatkunut mainitun ajan jälkeen Rikosseuraamusvirastosta käsin. Selvitystyöni ajan olen osallistunut vanginkuljetustyöryhmän työskentelyyn.

Toimeksiannon mukaan tehtävänäni on ollut poliisin ja vankeinhoitolaitoksen osalta laatia vanginkuljetuksen prosessikuvaus, koota vanginkuljetusta koskevat tilastot, selvittää vanginkuljetuksen kustannukset sekä kartoittaa nykytilanteeseen liittyviä ongelmia.

Vanginkuljetukseen tutustuakseni olen vieraillut vankeinhoitolaitoksen toimipisteistä Helsingin, Vantaan ja Oulun vankiloissa sekä matkustanut junassa vankivaunulla Helsingistä Ouluun. Lisäksi olen keskustellut vanginkuljetuksesta useiden eri vankiloissa toimivien virkamiesten kanssa. Poliisin toimintaan vankien ja tutkintavankien kuljetuksessa tutustuakseni olen vieraillut Kouvolan, Raahen ja Tampereen poliisilaitoksilla.

Määrä, laatu ja kustannustietojen saamiseksi tämän selvitystyön aikana toteutettiin kolme vanginkuljetusta koskenutta seurantaa. Kaksi näistä oli suunnattu sekä poliisi- että vankeinhoitoviranomaisille ja kolmas, säännönmukaista vanginkuljetusta koskeva, vankeinhoitoviranomaisille. Näihin selvityksiin liittyvä tallennustyö tehtiin Rikosseuraamusvirastossa. Lisäksi käytössä oli poliisin vuonna 2002 suorittaman seurannan tulokset.

Vankeinhoitolaitoksen osalta käytössä oli myös laskentajärjestelmän tuottamaa kustannustietoa, joka tosin oli vain osin käyttökelpoista tätä selvitystä varten. Poliisin osalta ei ollut saatavissa tämän selvityksen kannalta merkittävää kustannuksista kertovaa aineistoa.

Tämän selvityksen mukaan vuodessa vankeinhoitolaitoksen ja poliisin kirjoilla olevien vankien ja tutkintavankien vanginkuljetukseen käytetty poliisin ja vankeinhoitolaitoksen yhteinen työpanos on noin 100 henkilötyövuotta. Poliisin osalta selvityksen osoittama henkilötyöpanos, noin 25 henkilötyövuotta joista vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien kuljettamisessa lähes 15 henkilötyövuotta , on odotettua pienempi. On ilmeistä, että vanginkuljetustehtävien todellinen sitovuus on tätä suurempi. Kokonaiskustannukset ovat yhteensä noin 4 573 000 €. Näihin lukuihin eivät sisälly kuljetettavien kuljetuksen keskeytyksen aikaisen poliisin säilytystiloissa tai vankiloissa tapahtuvan valvonnan työajan käyttö ja kustannukset.

Helsingissä 13.6.2003

Suunnittelija
Ilppo A. Alatalo

1. VANGINKULJETUKSEN PROSESSIT

Vanginkuljetusprosessilla tarkoitetaan tässä sitä vanginkuljetuksesta vastaavien viranomaisten toimenpideketjua, joka alkaa kuljetusperusteen tiedoksi tulosta ja päättyy vangin päätymiseen hänen säilyttämisestään kuljetusperusteen täytyttyä vastaavan viranomaisen haltuun. Tässä selvityksessä ei ole käsitelty tulli- tai rajavartiolaitoksen suorittamaa tutkintavankien kuljetusta.

Vanginkuljetusprosessia tarkastellaan kolmen osaprosessin avulla. Tiedon kulun prosessilla tarkoitetaan kuljetuksen suorittamisen kannalta tarpeellisen tiedon käsittelyä ja siirtämistä. Vankien kuljetuksen prosessilla tarkoitetaan hänen faktiseen kuljettamiseensa liittyviä toimenpiteitä. Kolmas osaprosessi on vangin omaisuuden kuljetus.

Kunkin osaprosessin kohdalla asioita on tarkasteltu sekä kuljetusperusteiden että kuljetusmuodon mukaan.

1.1 TIEDON KULKU

Tässä yhteydessä tiedonkulun prosessin alku on kuljetusperusteen tuleminen kuljetuksen käynnistämisestä vastaavan viranomaisen tiedoksi. Kuljetusperusteen tiedoksitulo on itsessään kuljetusprosessin sujuvalle toteutukselle merkittävä seikka. Erityisesti tämä koskee tilanteita, joissa kuljetusperuste ei synny kuljetuksesta vastaavien viranomaisten omalla päätöksellä. Valtaosassa näistä kuljetuksista on kyse vankien tai vangittujen toimittamisesta tuomioistuimien tilauksesta eri oikeuskäsittelyihin.

Kuljetuksen kannalta oleellisia tietoja ovat kuljetettavan henkilötiedot sekä tiedot häneen mahdollisesti liittyvistä kuljetuksen kuluessa erityisesti huomioitavista seikoista sekä tieto kuljetuksen määränpäästä ja ajankohdasta. Näiden tietojen perusteella tehdään päätökset kuljetustavasta, reitistä ja aikataulusta. Kuljetuksiin liittyvän tiedon synty ja kulku vaihtelee niin kuljetusperusteen kuin kuljetustavankin mukaan. Seuraavassa tiedon kulun prosessia on ensin tarkasteltu kuljetusperusteiden mukaan ja sitten kuljetustavan mukaan.

<u>Tuomioistuin kuljetukset</u>

Vankilat saavat tiedon vangin asian käsittelystä tuomioistuimessa pääsääntöisesti tuomioistuimen kirjallisesta tilauksesta. Tätä on edeltänyt vangin haastaminen ja vankilan tekemä esteilmoitus. Tilauksesta ilmenee tilattava vanki, istuntopaikka ja istunnon ajankohta. Tilaukset tulevat vankilassa asiasta vastaavalle (apulaisjohtaja, notaari tms.). Hän tekee vastaavat merkinnät nimilehteen ja päiväkirjaan. Tilauksissa voi olla merkintöjä kyseisen vangin kuljetukseen liittyvistä ehdoista kuten esimerkiksi erillään pitäminen muista samaan juttuun tulevista vangeista. Tieto tulevasta oikeuskäsittelystä voi tulla vankilassa tiedoksi myös vangin itsensä kertomana tai vangin asiakirjoissa olevasta merkinnästä. Eräissä tapauksissa tilaus toimitetaan haastamisen yhteydessä tai asian edellisen käsittelyn jälkeen vankipassin yhteydessä. Kiireellisissä tapauksissa käytetään myös faksia ja puhelinta. Jutuissa joissa vangin ei ole pakko olla paikalla, häneltä kysytään kirjallisesti haluaako hän olla läsnä käsittelyssä.

Ongelma vangin kuljetuksen ja vartioinnin järjestämisestä vastaaville ovat osittain myöhään tulevat tuomioistuimen tilaukset sekä tämän tiedon välittyminen ajoissa kuljetuksiin osallistuville tahoille. Myöskään käräjämatkan kestoa ei voida varmuudella tietää etukäteen. Myöhäinen tieto ja epävarmuus kestosta vaikeuttavat kuljetusten asianmukaista toteutusta.

Vankiloista oikeuteen toimitettavista vangeista tehdään vankipassit (apulaisjohtaja, notaari tms.), joista ilmenee passittaja, kuljetettavan nimi, kuljetuksen määränpää ja tarkoitus. Vankipassissa tulee näkyä myös tilaajan kuljetusta koskevat ohjeet sekä vankilan omat esim. turvallisuutta tai lääkitystä koskevat merkinnät. Vankipassit toimitetaan laitoksen päivystykseen normaalitapauksessa hyvissä ajoin ennen kuljetuksen alkua (vaihtelee laitoksittain noin viikosta

edelliseen iltapäivään). Passitusten pohjalta tehdään tarpeelliset resurssivaraukset vankilan itse hoitamia kuljetuksia varten, käytännössä suunnitellaan mistä irrotetaan tarvittava määrä vartijoita saattajiksi. Passitusten pohjalta tiedotetaan kuljetuksista vankien asunto-osastoille, vastaanotto-osastolle, vankien päivittäiselle sijoituspaikalle, terveydenhoitohenkilöstölle mukaan tulevien lääkkeiden varaamiseksi ja eväiden toimitusta varten keittiölle. Kuljetuksia hoitavat vartijat saavat tiedon vastuullaan olevista kuljetuksista pääsääntöisesti kuljetuspäivänä.

Kuljetuksen ajan vankipassi on saattavan virkamiehen hallussa. Viimeistään passin merkintöjen perusteella saattaja saa tiedon mahdollisista erikseen huomioitavista asioista. Mikäli vankia kuljettava virkamies vaihtuu kuljetuksen aikana (esim. osa matkasta suoritetaan aikataulun mukaisessa liikenteessä), siirtyy vankipassi aina sille henkilölle, joka vastaa vangin kuljetuksesta.

Mikäli kuljetuksen tai sen jatkon tulee hoitamaan poliisi, vankilasta tai säännönmukaista vanginkuljetusta hoitavasta ajoneuvosta ilmoitetaan kuljetustarpeesta kuljetuksesta kulloinkin vastaavaan poliisiyksikköön soittamalla tätä varten ilmoitettuihin numeroihin. Poliisille tehtävällä ilmoituksella ei ole määrämuotoa. Tietosisältönä ovat pääsääntöisesti kuljetettavien nimet, kuljetuksen ajankohta ja määränpää. Samassa yhteydessä voidaan ilmoittaa myös, mikäli kuljetuksessa on jotakin erityisesti huomioitavaa.

Poliisin tiedonsaanti vankeinhoitolaitoksen vankien kuljetustehtävistä vaihtelee paljon. Hankalin on tilanne, jossa tieto tulevasta kuljetustarpeesta saadaan vasta säännönmukaisen vanginkuljetuksen reitiltä ilmoitettuna. Tuomioistuinpaikkakunnan poliisi voi pyrkiä varmistamaan riittävän ennakkotiedonsaannin esimerkiksi sopimalla paikallisen tuomioistuimen kanssa sen tekemien vankitilausten tiedoksisaannista. Niissä tapauksissa, joissa poliisi noutaa vangin vankilasta, ilmoitus tehdään suuremmille poliisilaitoksille normaalitapauksessa viimeistään kuljetusta edeltävänä arkipäivänä. Pienempien yksiköiden osalta tarvitaan pitempi varautumisaika. Noutaessaan kuljetettavaa vankia poliisit ottavat vangin vankipassin ja kuittaavat vangin siirtymisen haltuunsa. Poliisin säilytystiloihin vankia tai vangittua tuotaessa tai sieltä pois vietäessä tehdään tarvittavat kirjaukset (kiinniottokirjaus, saapumisilmoitus, uloskirjoitus, ym.) ns. Kippi -järjestelmään. Säilytettävää kohden kirjauksiin kuluu aikaa noin 15-25 minuuttia.

Saavuttaessa tuomioistuimeen kuljetuksesta vastaavat ilmoittavat tuomioistuimen edustajalle (esim. haastemies, käräjävartija tms.) kuljetettavan olevan paikalla. Oikeuden edustaja kutsuu saliin. Käsittelyn päätyttyä tuomioistuin kirjoittaa vankipassin vangin toimittamiseksi vankilaan tai poliisivankilaan. Passi annetaan vangin saattajalle. Tarvittaessa saattaja tilaa kyydin takaisin vankilaan. Etenkin pakkokeinokäsittelyn yhteydessä tuomioistuimen tekemän vankipassin yhteydessä voidaan tehdä tilaus seuraavaan käsittelyyn.

Poliisivankilassa säilytettävien vangittujen osalta poliisi saa tiedon kuljetustarpeista vastaavasti tuomioistuimen tilauksien mukaan. Käytäntö vaihtelee eri paikoissa ja tapauksissa. Tieto käsittelyajasta voi perustua puhelimitse saatuun aikaan tai se voidaan ilmoittaa jo edellisen käsittelyn yhteydessä. Poliisivankilassa olevista vangituista ei poliisin suorittamaa tuomioistuin kuljetusta varten yleensä laadita vankipassia vastaavaa kuljetusasiakirjaa. Kuljetus tapahtuu suullisen toimeksiannon perusteella.

Vankilaan palattaessa vankipassi ja mahdolliset muut asiapaperit toimitetaan niiden jatkokäsittelystä vastaaville tahoille. Päiväkirjoihin ja tilastointeihin tehdään vastaavat merkinnät. Mahdollisista poikkeuksellisista tapahtumista raportoidaan.

<u>Terveydenhuollon kuljetukset</u>

Normaalitilanteessa terveydenhuollollinen kuljetusperuste syntyy terveydenhuoltohenkilöstön päätöksellä vangin vankilassaoloaikana. Vankilassa todettavan hoitotarpeen lisäksi taustalla voi olla jo ennen vangitsemista alkanut hoito, tällöinkin hoidon jatko arvioidaan vankilassa. Akuuttiin tai muuhun hoitoon menevälle tehdään vankipassi, mistä ilmenee passittaja, vangin henkilöllisyys,

määränpää ja ajankohta sekä mahdolliset muut huomioitavat asiat. Eri vankiloissa käytäntö itse vankipassin laatijan suhteen vaihtelee. Osassa kuljetus tapahtuu suoraan terveydenhuoltohenkilöstön passituksella, osassa passituksen kuljetusten koordinoinnin vuoksi antaa passituksista yleensäkin vastaava virkamies, esimerkiksi apulaisjohtaja. Vankipassit toimitetaan kiireettömissä tapauksissa päivystykseen samoin kuin tuomioistuin kuljetuksissakin. Jatkotoimet ovat myös soveltuvin osin samat. Hätätapauksissa toimitaan tilanteen mukaan.

Poliisin osalta kyseeseen tulevat lähinnä tutkintavankien terveydenhuoltoon liittyvät käynnit ja sairaalavartioinnit. Hoitotarve näissäkin tapauksissa perustuu joko ennen vangitsemista olleeseen tilanteeseen tai todetaan poliisivankilassa säilytyksen aikana.

Muissa kuljetuksissa, siirrot, lomat, tapaamiset yms. kuljetusperuste syntyy pääsääntöisesti vankeinhoitolaitoksen omin päätöksin. Näissäkin lähettävä vankila tekee vastaavan vankipassin kuin tuomioistuinkuljetuksissa. Myös muu tiedonkulku on soveltuvin osin samankaltaista.

Siirtojen osalta, niiden perustuessa sijoitusmääräyksiin, vastaanottava vankila ei välttämättä saa ennakkotietoa heille tulossa olevista vangeista ennen kuin vanginkuljetuslinja siitä ilmoittaa. Myöskään poliisin vankilaan toimittamista henkilöistä ei välttämättä tule ennakkotietoa vankilalle. Asia muodostuu ongelmaksi mikäli yhtäaikaisten saapuvien määrä on tavanomaista suurempi.

Avolaitosten **asiointikuljetuksissa**, esimerkiksi säännöllisissä kauppakäynneissä ei pääsääntöisesti tehdä vankikohtaisia vankipasseja. Vähimmilläänkin kuitenkin tehdään kirjaukset siitä, millä kuljetuksella kukin vanki on kulkenut.

Poliisilla kyseeseen tulevat muut kuljetukset ovat lähinnä tutkintaan liittyviä.

<u>Aikataulunmukainen kuljetus</u>

Aikataulunmukaiseen kuljetukseen liittyy tiedon kulun kannalta erityispiirteitä. Ei ole olemassa systematisoitua järjestelmää, josta reittiä hoitavat vartijat sekä reitin pysähdyspaikoilta ”liityntäliikennettä” hoitavat voisivat saada ennalta tiedon eri pysähdyspaikoilta kyytiin tulevista tai niille jätettävien vankien määristä tai heihin liittyvistä kuljetuksessa huomioitavista seikoista. Käytännössä tiedonkulkua hoidetaan kuljetuksen aikaisella puhelinliikenteellä toiminnassa syntyneiden käytäntöjen mukaan. Junan vankivaunusta tai vanginkuljetusautosta soitetaan esimerkiksi sille poliisiviranomaiselle, jolle vangin jatkokuljetus/säilyttäminen kuuluu siinä vaiheessa, kun on tiedossa kuljetettavien määrä. Samoin ”liityntäliikennettä” hoitaviin vankiloihin ollaan yhteydessä tarvittaessa. Myös vankiloista soitetaan tarvittaessa vankivaunuun. Järjestelmä on kuitenkin paljolti kiinni siinä toimivista henkilöistä ja heille muodostuneista toimintatavoista.

Kuljetusta hoitavat vartijat saavat lopullisen tiedon mukaan tulevista vangeista vasta kullakin pysähdyspaikalla. Heidän määränpäänsä selviää vankipasseista jotka siirtyvät reitin vartijoille heidän kuitatessa vangit kuljetukseen otetuiksi heitä tuoneiden kuljetuskirjoihin. Vankipassien perusteella tehdään kirjaukset kuljetettavista ja heidän määränpäästään vanginkuljetusreitin kuljetuspäiväkirjaan. Vankipassista ilmenee viimeistään myös kuljetuksessa huomioitavat erityisasiat kuten erillään pito, karkaamisvaara tai mahdollinen lääkitys. Näistä seikoista välittyy yleensä tieto vangin luovuttavilta saattajilta jo ennen vankien ottamista kuljetukseen. Virhemahdollisuuksia kuitenkin on.

Luovutettaessa vanki vastaanottajalle, tämä kuittaa asian reitin kuljetuspäiväkirjaan. Vastaanottaja saa haltuunsa hänelle siirtyvien vankien vankipassit. Tässä kohdassa kuljetettavia vankeja koskevia mahdollisia huomioitavia asioita käsittävää tiedonsiirtoa koskee sama kuin edellä.

Edellä mainittu ennakkotiedon systemaattisuuden puute kuljetettavista koskee erityisesti kuljetusreittien vaihtopisteinä toimivia vankiloita sekä niitä vankiloita tai poliisivankiloita, joihin esimerkiksi tuomioistuimiin passitetut vangit majoitetaan tuomioistuinkäsittelyn vaatimaksi ajaksi.

Näihin vankiloihin voi tulla hyvinkin lyhyellä varoitusajalla lyhytaikaiseen säilytykseen tai majoitukseen kohtuullisen suuria vankimääriä, jotka on paitsi säilytettävä, myös paikallisesti kuljetettava ja vartioitava kuljetusperusteen (oikeuden istunto, tms.) edellyttämällä tavalla. Vankiloissa nämä vangit kirjataan tulleiksi ja lähteneiksi erilaisten kevennettyjen menetelmien mukaisesti. Silti kirjaamiseen liittyvät rutiinit vievät aikansa. Sama kirjaamiseen liittyvä ajankäyttö koskee myös poliisin tiloihin säilytettäviksi otettavia.

Poliisin suorittamiin pitempiin kuljetuksiin liittyen on suunniteltava käytettävä reitti ja kunkin kuljetusvastuullisen yksikön on saatava tieto ketä, milloin, mistä ja minne heidän oletetaan vievän. Kuljetukset ovat aina erillisiä eivätkä perustu vakioreitteihin tai aikatauluihin. Yhteistyö poliisin eri yksiköiden välillä perustuu joko sopimuksiin tai vakiintuneeseen käytäntöön. Tiedonkulku perustuu näihin samoihin muodostuneisiin käytäntöihin.

Paikallinen vanginkuljetus

Paikallisessa vanginkuljetuksessa vanki on pääsääntöisesti koko kuljetuksen keston saman viranomaisen valvonnassa ja useimmiten vielä samojen virkamiesten vastuulla. Kuljetusta koskeva tarvittava tieto saadaan ennen kuljetuksen alkua ja kuljetuksen aikainen tiedonvaihto liittyy yleensä kuljetuksen tarkoituksen välittömään toteuttamiseen ja mahdolliseen tarvittavaan paluukyydistä sopimiseen. Joissakin tapauksissa kuljetusta koskeva tieto kuljettavalle virkamiehelle voidaan antaa niin myöhään, että se vaikeuttaa riittävää valmistautumista.

1.2 VANKIEN KULJETUS

Tämän selvityksen kannalta keskeistä on, mitä tapahtuu siitä eteenpäin, kun kuljetuksesta vastaava virkamies ottaa kuljetettavan vangin tai vangitun vastuulleen. Tätä ennen vanki on pääsääntöisesti toimitettu vankilassa vastaanotto-osastolle mahdollista varusteiden vaihtoa ja mukaan tulevien tavaroiden tarkastusta varten. Vankilasta ja sen rakenteesta riippuen kuljetusajoneuvoon voidaan siirtyä joko suoraan vastanotto-osastolta tai vangit kuljetetaan vankilan sisällä käytetylle uloskäynnille. Vangin kuljettamisesta vastaava virkamies, yleensä vanginvartija tai poliisi, ottaa kuljetettavan haltuunsa viimeistään ennen vankien siirtämistä ajoneuvoon. Hänen on varmistettava, että kuljetettavana on oikea henkilö sekä tarvittaessa tarkistaa hänet, mikäli hänellä ei ole varmuutta siitä, että tämä on jo tarkistettu. Vankiloittain on eroja lähtevien vankien tarkastuskäytännössä, kaikille vangeille tulee kuitenkin suorittaa riittävänä pidetty tarkistus jo ennen kuljetuksen alkua. Tarvittaessa kuljetettavalle voidaan laittaa käsiraudat kuljetuksen ajaksi.

Poliisivankilassa säilytettävien osalta menettely on soveltuvin osin sama. Kuljetuksia hoitavat poliisit ja vartijat. Eräät poliisivankilat toimivat samoissa rakennuksissa käräjäoikeuksien kanssa. Näissä kuljettaminen ja istunnonaikainen valvonta eivät edellytä ajoneuvolla tapahtuvaa siirtymistä.

Pääsääntöisesti muussa kuin aikataulun mukaisessa kuljetuksessa on ajoneuvon kuljettajan lisäksi yksi virkamies kuljetettavaa vankia tai vangittua kohden. Vankeinhoitolaitoksen osalta autonkuljettaja ei yleensä voi jäädä odottamaan ja osallistumaan vartiointiin varsinaisen autokuljetuksen ulkopuolella. Poliisin osalta tehtävä annetaan yleensä kaksimiehiselle partiolle joka vastaa kuljetuksesta koko sen keston ajan. Vankeinhoitolaitos käyttää kuljetuksiin tilanteen mukaan vankilan linja-autoja, pikkubusseja tai henkilöautoja. Nämä voivat poiketa joiltain varusteiltaan vastaavista normaaliajoneuvoista. Poliisi käyttää kuljetuksissa partioautoja. Ns. maijoissa asiakastila on erotettu muusta tilasta.

Mikäli kuljetukseen liittyy kuljetus- tai tuomioistuinten käsittelyaikataulusta johtuvia yöpymisiä muualla kuin vangin tai vangitun omassa sijoitusvankilassa, hänet kirjataan säilytettäväksi säilyttävän vankilan tai poliisivankilan kirjoihin tätä varten olevalla kirjausmenetelmällä (vhl: ns. numerotta, T-numero tms. "kevennetty" menetelmä). Tämän majoituksen aikana valvonnasta ja vangin ylläpidosta vastaa kyseinen laitos. Kuljetuksen jatkuessa noudatetaan soveltuvin osin samaa menettelyä, kuin kuljetuksen alussakin.

Kuljetuksen tarkoituksen täytyttyä ja palattaessa lähtövankilaan tai saavuttaessa uuteen sijoituspaikkaan tehdään tarvittavat kirjaukset, mahdolliset vangin ja hänen omaisuutensa tarkastukset sekä toimitetaan vanki vastaanotto-osastolle tarvittavaa varusteiden vaihtoa varten. Kuljetuksen päättymiseen liittyvät toimet ovat riippuvaisia suoritetun kuljetuksen syystä ja kestosta. Lyhyeltä tuomioistuinkäynniltä paluun yhteydessä toimenpiteet ovat nopeat. Uuteen sijoituspaikkaan saapumiseen liittyvät käytännöt ovat tarkempia ja aikaa vievempiä.

Tuomioistuin kuljetukset

Vankeinhoitolaitoksen suorittamissa tuomioistuinkuljetuksissa vangit viedään tuomioistuimeen vankien säilytystiloihin. Vangin kuljettamisesta vastaava vartija vastaa tämän vartioinnista myös tuomioistuimessa odotuksen ja käsittelyn ajan. Vartija vie vangin jutun alkaessa käsittelysaliin, vartioi siellä jutun käsittelyn ajan ja vie vangin käsittelyn jälkeen takaisin säilytystiloihin. Samoin hän hoitaa vartioinnin mahdollisten taukojen aikana. Käsittelyn päätyttyä hän tilaa paluukyydin vankilalta. Joissakin poikkeus tapauksissa voidaan käyttää myös taksia. Mikäli jutun käsittely kestää pitkään, voidaan kuljettava vartija vaihtaa päivän kuluessa. Vanginkuljettajilla on yleensä joko avaimet tuomioistuinten vanginsäilytystiloihin tai heidän pääsynsä niihin on muuten varmistettu.

Poliisin vastatessa kuljetuksesta menettely on pääsääntöisesti sama. Kuljetusta hoitavat poliisimiehet tai vartijat vastaavat myös tuomioistuinkäsittelyn aikaisesta vartioinnista.

Kaikissa istuntopaikoissa ei ole asianmukaisia vangin säilytystiloja. Tämä vaikeuttaa vartiointia.

Terveydenhuollon kuljetukset

Vangin kuljetuksesta vastaava vartija tai poliisimiehet hoitavat vartioinnin toimenpiteen ja odotusten ajan. Odotusaikoja varten ei ole olemassa muista odotustiloista erillisiä säilytystiloja vankeja varten. Toimenpiteen tultua suoritettua vartija tai poliisi tilaa paluukyydin vankilalta. Poliisin suorittamissa käynneissä kuljetukset tapahtuvat pääsääntöisesti tehtävää hoitavan partion ajoneuvolla. Sairaalassa sisällä olevan, jatkuvaa valvontaa edellyttävän vangin tai vangitun valvonnan työvuorot sovitaan erikseen. Kiireelliset hätätapaukset hoidetaan ambulanssikuljetuksina. Näissä valvonta hoidetaan tilanteen mukaan.

Aikataulunmukainen kuljetus

Jos vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevan vangin vanginkuljetus suuntautuu vankilan itsensä tai poliisin paikallisesti hoitaman alueen ulkopuolelle, suoritetaan matka tai osa siitä yleensä aikataulun mukaisilla vanginkuljetusreiteillä. Osa reiteistä hoidetaan juniin liitetyillä vankivaunuilla, osa autokalustolla.

Vankivaunujen lähtiessä reitille vartijat tarkastavat vaunun.(Vaunuja säilytetään reittien väliajan ratapihalla.) Samalla tarkistetaan tarvikevaraston (saniteettitarvikkeiston, juomavesi ym.) tilanne. Tarvittaessa huolto toimittaa lisää. Vartijoiden saapumisen kanssa samalla kyydillä vankilalta tulleet vangit odottavat tarkistuksen ajan vaunun ”sumpussa”, yhdessä muita suuremmassa osastossa. Sen jälkeen heidät sijoitetaan vaunun osastoihin. Samalla katsotaan heille matkan ajaksi haltuun luovutettavat tavarat. Muut tavarat jätetään säilytystilaan. Sijoittelu tapahtuu vankipasseista ilmenevien määräasemien mukaan, ellei ole muita vaikuttavia tekijöitä. Eri vankiloista tai poliisin tuomat vangit sijoitetaan kullakin pysähdyspaikalla ensin sumppuun (ellei esim. erilläänpitomääräyksiä tms. ole tiedossa) ja kuitataan otetuksi kyytiin. Sumpusta vangit siirretään vaunun osastoihin kuten edellä kuvattiin. Matkan ajan kuljetuksesta vastaavat vartijat huolehtivat sekä vartioinnista että vankien hyvinvoinnista, alkaen eväiden jakelusta ja lääkityksestä aina WC:n huuhteluun (keskitetystä kojetaulusta).

Määräasemalla vangit ja tämän tavarat luovutetaan kuljetuksen jatkosta vastaavalle virkamiehelle. Matkan päättyessä käydään läpi mahdolliset puutteet ja korjaustarpeet sekä ilmoitetaan niistä eteenpäin.

Linja-autoilla hoidetut reitit poikkeavat lastaamistilanteiltaan junareiteistä. Autojen pysähdyspaikat ovat joko poliisivankiloita tai vankiloita. Osassa purkaminen ja lastaaminen voi tapahtua suljetulla alueella. Pysähdysten kesto ei myöskään ole aivan yhtä tarkasti rajattu, kuin junien osalta. Kuljetusten aikana vangit eivät ole samalla tavoin ”lukkojen takana” erillään henkilökunnasta ja toisistaan kuin junissa. Kuljetettavien luovuttamista ja uusien kyytiin ottamista koskevat samat kirjaamiset ja rutiinit kuin junakuljetuksissakin. Autojen reitit vaihtelevat eri ajokerroilla tarvittavien pysähdysten mukaan.

Aikataulun mukaisessa kuljetuksessa on erittäin tärkeää, että vanki ja hänen tavaransa ovat huolellisesti tarkastetut jo ennen reittiä kuljettavaan ajoneuvoon siirtymistä. Nopeissa lastaustilanteissa ja hankalissa tiloissa reittien oman henkilökunnan mahdollisuudet tarkistamiseen ovat puutteellisia.

Poliisilla ei ole omaa säännöllistä kuljetusverkostoa. Poliisin suorittaessa pitempiä, yli oman alueen ulottuvia vanginkuljetuksia, käytetään usein menetelmää, jossa kuljetusvastuu jaetaan reitin varrella olevien poliisipiirien välillä. Vankia viedään ”viestikapulana” kuljetuksesta vastaavan vaihtuessa sovituin välein.

1.3 VANGIN OMAISUUDEN KULJETUS

Kuljetukseen mukaan otettava omaisuus on riippuvainen kuljetuksen tarkoituksesta. Lyhytaikaiset käynnit tai vierailut eivät edellytä tavaroiden tarkastamisen lisäksi muita erityistoimia. Vangin siirtyessä toiseen laitokseen myös hänen omaisuutensa siirretään. Vastaanotto-osastolla vanki pakkaa yleensä itse omaisuutensa kuljetusta varten. Samalla vanki luovuttaa hallussaan olevan vankilan omaisuuden pois. Hallussa ollut omaisuus tarkastetaan. Mukanaan vanki saa kuljettaa pääsääntöisesti sen verran kun käsissään kantaa. Kaksi kollia/vankilaukkua. Tavaran kuljetusta rajoittaa vanginkuljetusajoneuvojen rajallinen tavarankuljetustila sekä suuresta tavaramäärästä aiheutuvat ongelmatilanteet nopeassa lastaamisessa/purkamisessa, erityisesti junaliikenteessä.

Se vangin omaisuus, mikä ei kulje hänen mukanaan, toimitetaan oman aikataulunsa mukaisesti kulkevan pyykkiautoreitistön kautta.

Poliisin osalta säilytystiloihin otettavan vangin tai vangitun omaisuus tarkistetaan ja kirjataan.

2. TEHDYT VANGINKULJETUKSIEN MÄÄRÄÄ JA KÄYTETTYJÄ RESURSSEJA KOSKEVAT SELVITYKSET

2.1 POLIISIN SUORITTAMAT VANGINKULJETUS- JA VARTIOINTIKYSELYT

Poliisi seurasi suorittamaansa *vankeinhoitolaitoksen kirjoilla* olevien vankien kuljetusta vuonna 2002 kahdella eri seurannalla. Toinen seuranta käsitti pääkaupunkiseudun ja toinen kohdistui muuhun Suomeen. Seurantojen toteutustavoissa ja sisällössä oli eroja. Seurannoissa ei tilastoitu poliisin säilyttämien tutkintavankien kuljetuksiin liittyviä asioita.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolista kuljetus- ja vartiointitehtävien määrää selvitettiin kyselyssä ajalta 16.2.02 – 15.8. Tulokset on koottu kuukauden jaksoissa lääneittäin. Seurattavia asioita olivat
-vanginkuljetustehtävien määrä ja niihin käytetyt työtunnit,
-kuljetettujen vankien määrä,
-poliisin tiloissa säilytettyjen vankien vartiointiin käytetty aika,
-käräjävartiointien lukumäärä ja käräjävartiointiin käytetty aika,
-sairaalakuljetusten määrä ja sairaalavartiointiin tai vastaavaan käytetty aika
-vankien yöpymisten määrä poliisivankiloissa ja
-vankien perushuoltoon käytetty rahamäärä.

Poliisilaitoksilta kerätyt tiedot ovat osin laitoskohtaisia yhteenvetoja tietojärjestelmiin jatkuvasti kerättävistä tiedoista sekä osin tätä kyselyä varten kerättyjä.

Kyselyn tuloksia voidaan pitää osin suuntaa-antavina. Todettuja ongelmia on ainakin poliisin tiloissa säilytettyjen vankien vartioimiseen käytetyssä ajassa. Tehdyn työajan kohdistaminen toisaalta poliisin omilla kirjoilla olevien ja toisaalta vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien vartiointiin on ollut ongelmallista eikä sitä ole suoritettu yhtenäisin perustein. Kärjistäen: Jos kyseessä on poliisin omien tarpeiden takia joka tapauksessa ympärivuorokautisesti valvottu säilytystila, niin aiheuttaako muutaman vangin säilytys ylimääräistä työtä. Länsi-Suomen lääni ei ole ilmoittanut vangin kuljetustehtävien määrän yhteydessä käytettyä työaikaa. Vaikka tämä huomioidaan, niin kuljetustehtävää kohden käytetty aika vaikuttaa erittäin pieneltä. Myös muissa tiedoissa on epäyhtenäisyyttä ilmoittamisessa.

Taulukko 1. Poliisin vanginkuljetus- ja vartiointikysely 16.2.-15.8.2002 yhteenveto. Poliisin vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien vankien kuljettamiseen ja vartiointiin käyttämät resurssit. Ei sisällä pääkaupunkiseutua

Kaikki läänit yhteensä	**Lukumäärä**	**Käytetty työaika (h)**	**€**
Vanginkuljetustehtävien määrä	1977	1227	
Kuljetettavien vankien määrä	1526		
Poliisin tiloissa säilytettävien vankien vartiointiin käytetty aika		49382	
Käräjävartiointien (KäO ja HO) lukumäärä	1656		
Käräjävartiointiin käytetty aika (h)		5208	
Sairaalakuljetusten määrä	69		
Sairaalassa tai muussa vastaavassa paikassa tapahtuneeseen vartiointiin käytetty aika		104	
Vankien yöpymisten määrä poliisivankiloissa	2985		
Vankien perushuoltoon käytetty rahamäärä			39855
YHTEENSÄ	8213	55921	39855

Kyselyn perusteella arvioituna poliisilla oli pääkaupunkiseudun ulkopuolella vuodessa noin 4000 vanginkuljetustehtävää runsaan 3000 vangin kuljettamiseksi. Poliisin tiloissa säilyttämistä lukuunottamatta työikaa, käytettiin kyselyn mukaan vuositasolla runsas 13 000 tuntia, työvuosiksi muutettuna noin 7,5 henkilötyövuotta (yksi henkilötyövuosi n. 1740 tuntia). Poliisin tiloissa säilytettyjen vankien vartioimiseen käytettiin (edellä mainituin varauksin) vajaa 100 000 työtuntia, 57,5 henkilötyövuotta.

Pääkaupunkiseudulla kuljetusmääriä seurattiin koko vuoden 2002. Seurattavia asioita olivat
-kuljetusten määrä,
-kuljetettujen vankien määrä,
-kuljetukseen osallistuneiden poliisihenkilöiden määrä ja
-kuljetuksiin käytetty kokonaistyöaika.

Tulokset on kerätty kuljetuksesta vastaavien poliisipiirien mukaan. Helsingin tutkintavankilan muutto Helsingin Katajanokalta Vantaalle ja muuttuminen Vantaan vankilaksi aiheutti vanginkuljetukseen liittyvän työnjaon muutoksia Helsingin poliisipiirien välillä.

Taulukko 2. Poliisin suorittama vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien vankien kuljetus pääkaupunkiseudulla vuonna 2002.

Kuljetuksen kohde	Kuljetusten lkm	Kuljetettujen vankien määrä	Tehtävissä olleiden poliisien lkm	Käytetty työaika, tuntia
VANV-Espoon KO	151	275	329	2406
HEV-Vantaan KO	87	157	231	1178
VANV-Vantaan KO	133	160	274	1175

Kuljetuksia oli yhteensä 371, kuljetettuja vankeja 592, poliiseja työllistyi 834 ja heiltä kului työaikaa yhteensä noin 4769 tuntia. Työvuosiksi muutettuna käytetty työaika vastaa n. 2,7 henkilötyövuotta.

Yhteenveto
Poliisin omien seurantojen perusteella poliisi käyttää vuodessa hieman yli kymmentä henkilötyövuotta vastaavan työpanoksen vankeinhoitolaitoksen vankien kuljettamiseen ja vartiointiin (ei sisällä poliisin säilytystiloissa tapahtuvaa vartiointia). Saatu tulos on poliisin edustajien mukaan odotettua pienempi. Käytännössa kuljetustehtävät sitonevat merkittävästi suuremman työvoimamäärän. Kuljetukset ajoittuvat usein niin, että ne estävät kuljetustehtäviin määrättyjä osallistumasta täysitehoisesti kyseisen työvuoron kuluessa muihin tehtäviin. Seurannoissa ei välttämättä ole myöskään riittävästi ja yhtäläisesti huomioitu kuljetukseen valmistautumiseen ja sen päättymiseen liittyvää ajankäyttöä.

2.2 VANGINKULJETUKSEN SEURANTA 4. –17.11.2002 (SEURANTA 1.)

Seurannan tavoitteena oli kerätä eräitä vanginkuljetuksen tunnuslukuja yhtäläisin perustein sekä vankeinhoitolaitoksen että poliisin vanginkuljetusta hoitavilta viranomaisilta. Seurantajakson aikana vankiloiden ja vanginkuljetusta hoitavien poliisiviranomaisten tuli kerätä tiedot *sekä poliisin tutkintavankien että vankeinhoitolaitoksen vankien ja tutkintavankien* kuljetuksista. Seurannassa tilastoitiin vanginkuljetusten lukumäärä, kuljetettujen vankien lukumäärät kuljetusperusteiden mukaan, vanginkuljetustehtäviin osallistuneen henkilökunnan määrä sekä henkilökunnan vankien kuljetustehtäviin käyttämä työaika. Tiedot kerättiin tätä tarkoitusta varten tehdyllä lomakkeella. Edellisten lisäksi vastaajilta kysyttiin mahdollisista vanginkuljetukseen liittyvistä ongelmista sekä kehitysehdotuksista. Edelleen vastaajia pyydettiin arvioimaan seurantajakson tavanomaisuutta sekä pyydettiin lähettämään mahdolliset olemassa olevat vuoden 2001 vanginkuljetuksen määriä ja

kustannuksia koskevat tiedot. Seurantaa koskevat kirjeet vankiloille ja poliisiviranomaisille ovat liitteenä (liite 2.).

Saadut tiedot olivat osittain puutteellisia ja eräiden viranomaisten osalta ristiriitaisia. Pyydettyjä säännönmukaisia vanginkuljetusreittejä koskevia lomakkeita palautettiin vain alle puolesta reiteistä. Tältä osin tilannetta on jouduttu korjaamaan mm. pyydetyistä kuljetuspäiväkirjoista saaduilla tiedoilla. Kokonaissummien tasolla tulosta voitaneen vankeinhoitolaitoksen osalta pitää suhteellisen luotettavana. Poliisin osalta kuljetusten kokonaismäärät poikkeavat poliisin omista selvityksistä selvästi ylöspäin. Tuloksia voidaan kuitenkin käyttää toiminnan suuruusluokan arvioimiseen.

Kerättyjen tietojen perusteella on arvioitu vastaavat vuotuiset määrät. Kertoimessa on käytetty vankilukuilmoituksien perusteella muodostettua indeksilukua, joka ilmaisee seuranta-ajan vankivahvuuden suhdetta vuoden keskivankilukuun.

2.2.1 Kuljetusten määrät ja kuljetusperusteet

Seuraavassa on tarkasteltu kuljetusten ja kuljetuskertojen määriä sekä syitä kuljetuksiin. Tarkastelu on tehty viranomaiskohtaisesti siten, että vankeinhoitolaitoksen osalta on erikseen tilastoitu aikataulunmukaisen kuljetuksen ja muun vanginkuljetuksen luvut. Tarkastelussa on eritelty vankeinhoitolaitoksen ja poliisin kirjoilla olevat vangit ja vangitut.

Taulukko 3. Kuljetuskerrat ja kuljetettujen vankien määrät (matkustajamäärät kuljetuksissa) vuodessa kaksiviikkoisseurannan perusteella. Vankeinhoitolaitoksen (**Vhl**) ja poliisin (**Pol**) kirjoilla olevat vangit kuljettavan viranomaisen ja kuljetusperusteen mukaan

	Kuljetuksen suorittaja			Group Total
	Poliisi	Vhl paikallinen kuljetus	Vhl aikataulun mukainen kuljetus	
	Sum	Sum	Sum	Sum
Kuljetuskerrat Vhl	7087	28122	2025	37234
Kuljetuskerrat Pol	7214	,	,	7214
Kuljetettujen määrä Vhl	8859	69836	24781	103476
Kuljetettujen määrä Pol	7416	,	,	7416
Tuomioistuimiin yht. Vhl	5695	6075	9062	20832
Tuomioistuimiin yht. Pol	4025	,	,	4025
-Käräjäoikeuteen Vhl	5164	4683	8125	17972
-Käräjäoikeuteen Pol	3873	,	,	3873
-Hovioikeuteen Vhl	253	1139	937	2329
-Hovioikeuteen Pol	101	,	,	101
Terveydenh. Vhl	101	8378	456	8935
Terveydenh. Pol	633	,	,	633
Siirrot Vhl	2911	13036	13238	29185
Siirrot Pol	3189	25	,	3215
Poistumislupa	0	2050	25	2076
Muusta syystä Vhl	177	35057	127	35361
Muusta syystä Pol	380	,	,	380

Yllä olevasta taulukosta nähdään, että kaikkiaan vuositasolla tehdään n. 44 000 kuljetuskertaa vankien ja vangittujen kuljettamiseksi. Näistä noin 14 000 on poliisin tekemiä, loput vankeinhoitolaitoksen. Poliisin kuljetuskerroista noin puolet on tehty vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien kuljettamiseksi toisen puolen ollessa poliisin itsensä säilyttämien vangittujen kuljetuksia.

Kuljetettujen vankien määrä selvityksessä on vanginkuljetuksen matkustajamäärä. Sama vanki kirjautuu matkustajaksi useaan kertaan mikäli hän vaihtaa välillä kulkuneuvoa (esim. vankilan autosta junaan ja edelleen junasta vastaanottavan vankilan autoon). Nyt tehdyn selvityksen mukaan vankilan tai poliisivankilan ulkopuolelle tehdyissä vanginkuljetuksissa oli yhteensä lähes 111 000 matkustajaa vuositasolla. Näistä noin 103 000 oli vankeinhoitolaitoksen kirjoilla. Poliisin kyydissä kaikkiaan matkusti runsaat 16 000 vankia tai tutkintavankia, heistä vajaa 9 000 oli vankeinhoitolaitoksen kirjoilla.

Tavanomaisimmat syyt kuljetuksiin vankeinhoitolaitoksen kuljetuksissa olivat ”Muut”, vankiloiden väliset siirrot ja tuomioistuinkuljetukset. Ryhmään ”Muut” kuuluvat erilaiset asiointikuljetukset sekä vankilan toimintaan ja vankien toimintoihin liittyvät kuljetukset. Esimerkiksi osassa avolaitoksia vangit käytetään säännöllisesti ostoksilla oman kanttiinin ylläpitämisen sijasta. Näissä esitetty matkustajamäärä, n. 35 400 on lähellä kuljetettujen vankien määrää.

Poliisin osalta tavanomaisin kuljetus oli tuomioistuinkuljetus. Seuraavaksi tulevat vankeinhoitolaitoksen vankien siirrot mikä koostunee pääosin vankilaan toimittamisista.

Taulukko 4. Kuljetuskerrat ja kuljetettujen määrät vankeinhoitoalueittain ja poliisin osalta lääneittäin. Vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevat vangit (**Vhl**) ja poliisin kirjoilla olevat vangit (**Pol**).

Sum

Vankeinhoitoalue tai lääni	Kuljetuskerrat Vhl	Kuljetuskerrat Pol	Kuljetettujen määrä Vhl	Kuljetettujen määrä Pol
Etel-Suomen vankeinhoitoalue	9543		28350	
Länsi-Suomen vankeinhoitoalue	6809		21541	
Itä- ja Pohjois-Suomen vankeinhoitoalue	13795		44726	
Helsingin poliisilaitos	734	633	886	987
Etelä-Suomen lääni	1898	3215	2962	3265
Itä-Suomen lääni	456	532	532	481
Länsi-Suomen lääni	2329	2303	2987	2076
Oulun lääni	1190	304	987	253
Lapin lääni	481	228	506	354
Total	37234	7214	103476	7416

2.2.2 Käytettyjen resurssien ja kustannusten arviointia

Seuraavassa on arvioitu tehdyn seurannan perusteella käytettyjä resursseja ja koituneita kustannuksia. Tarkastelu on tehty viranomaiskohtaisesti kuten edelläkin. Samoin on erikseen arvioitu vankeinhoitolaitoksen vankien ja poliisin kirjoilla olevien tutkintavankien kuljetuksia.

Taulukko 5. Työkertojen, työtuntien, työvuosien ja työvoimakustannusten (€) määrä vuositasolle arvioituna kuljetuksen suorittajan mukaan vankeinhoitolaitoksen (**Vhl**) ja poliisin (**Pol**) kirjoilla olevat vangit eritellen.

	Kuljetuksen suorittaja			Group Total
	Poliisi	Vhl:n paikallinen kuljetus	Vhl:n aikataulun mukainen kuljetus	
	Sum	Sum	Sum	Sum
Henkilökunnan työkerrat Vhl	10884	36930	5113	52928
Henkilökunnan työkerrat Pol	11973	,	,	11973
Työtuntien määrä Vhl	25768	92161	37285	155214
Työtuntien määrä Pol	17870	,	,	17870
Henkilötyövuosia Vhl	14,8	53,0	21,4	89,2
Henkilötyövuosia Pol	10,3	,	,	10,3
Työvoimakustannukset Pol (€)	300733	,	,	300733
Työvoimakustannukset Vhl (€)	433634	1476055	597152	2506841

Taulukon työkertojen määrästä voidaan huomata, että lähes 65 000 kertaa vuodessa virkamiehen tehtävänä on ollut vangin kuljetus. Poliisimiehellä tehtävä on ollut lähes. 23 000 kertaa, näistä vajaa puolet vankeinhoitolaitoksen vankien kuljetuksessa. Vertaamalla työkertojen ja kuljetuskertojen sekä kuljetettavien määriä (taulukko 3), voidaan todeta, että poliisilla yhden vangin kuljetuksessa on keskimäärin enemmän työvoimaa sitoutuneena kuin vankeinhoitolaitoksella. Eräs selittäjä tälle on se, että poliisille työvoiman perusyksikkö on kaksi poliisia käsittävä partio. Vankeinhoitolaitoksen kuljetuksissa on poliisia useammin myöskin useita kuljetettavia samaan kohteeseen, mikä mahdollistaa kuljetuksen toteuttamisen suhteellisesti pienemmällä resurssilla. Poliisi käyttää tämän selvityksen perusteella yhteensä noin 25 henkilötyövuotta vanginkuljetustehtäviin (luku ei sisällä poliisin säilytystiloissa tapahtuvaa vartiointia). Vankeinhoitolaitoksen kuljetustehtäviin käyttämä työpanos on noin 74 henkilötyövuotta.

Työvuosien arvioinnissa laskennallisena työvuoden pituutena on pidetty 1740 tuntia. Sairaslomia, koulutusta tms ei ole huomioitu. Työvuoden hintaa arvioitaessa on työvoimakustannusten laskennassa käytetty perustana poliisin osalta A 15 ja vankeinhoitolaitoksen osalta A 13 palkkaluokkan mukaista palkkausta viidellä ikälisällä. Lomaraha on huomioitu. Työnantajan muina kuluina on pidetty 27 % palkkasummasta. Haitallisen työajan lisiä tai tehtyä ylityötä ei tässä ole laskettu summaan mukaan.

Eräissä toimipisteissä paikallisesta vanginkuljetuksesta merkittävä osa teetetään käytännössä ylitöinä. Vankiluvun kasvusta aiheutunutta kuljetusten lisääntymistä ei kyetä hoitamaan nykyisellä henkilökuntamäärällä normaalin työajan puitteissa vaarantamatta liiaksi asianmukaista rangaistuksen tahi tutkintavankeuden täytäntöönpanoa tai poliisin tapauksessa muiden tehtävien suorittamista. Kustannuslaskelmassa on kuitenkin lähdetty siitä, mitkä kustannukset olisivat, jos miehitys tehtäviin olisi riittävä.

Poliisin työvoimakustannukset vanginkuljetuksesta olisivat esitetyin arviointiperustein yhteensä n. 734 000 €, tästä vankeinhoitolaitoksen vankien kuljetuksen osuus oli n. 434 000€. Vankeinhoitolaitoksessa työvoimakustannukset omien vankien kuljetuksessa olisivat tämän arvion mukaan noin. 2 073 000 €.

Taulukko 6. Henkilökunnan työkerrat, henkilötyövuodet ja työvoimakustannukset vankeinhoitoalueittain ja poliisin osalta lääneittäin. Taulukossa on eritelty vankeinhoitolaitoksen (**Vhl**) ja poliisin (**Pol**) kirjoilla olleita vankeja koskevat tiedot

Sum

Vankeinhoitoalue tai lääni	Henkilökunnan työkerrat Vhl	Henkilökunnan työkerrat Pol	Henkilötyövuosia Vhl	Henkilötyövuosia Pol	Työvoimakustannukset Pol	Työvoimakustannukset Vhl
Etel-Suomen vankeinhoitoalue	15567		31,0			864715
Länsi-Suomen vankeinhoitoalue	9543		16,6			462560
Itä- ja Pohjois-Suomen vankeinhoitoalue	16934		26,8			745933
Helsingin poliisilaitos	1367	1291	3,3	,8	24280	97546
Etelä-Suomen lääni	3442	5037	2,9	3,6	106492	83915
Itä-Suomen lääni	228	886	,7	1,0	29392	20020
Länsi-Suomen lääni	3797	3822	3,4	3,7	107344	100102
Oulun lääni	1569	456	3,5	,8	24706	101806
Lapin lääni	481	481	1,0	,3	8519	30244
Total	52928	11973	89,2	10,3	300733	2506841

Edellisessä taulukossa resurssien käyttöön liittyviä tietoja on esitetty vankeinhoitoalueittain ja poliisin osalta lääneittäin. Näiden osasummien suhteen virhemahdollisuudet ovat suuremmat kuin kokonaisluvuissa. Vankila- ja kuljetusreittikohtaisia tietoja on liiteosiossa (Liite 4.). Poliisilaitoskohtaisia tietoja ei ole järkevä tuottaa tämän aineiston perusteella. Vuotuisten tapausmäärien ollessa suhteellisen vähäisiä ei kahden viikon seuranta-aika tuota tilastollisesti luotettavaa tulosta. Valtakunnan tasolla sen sijaan on oletettavaa, että keskimääräinen taso tulee esille.

2.2.3 Kuljetusta hoitavien viranomaisten kommenteista

Kaksiviikkoisen seurannan yhteydessä vanginkuljetusta hoitavia viranomaisia pyydettiin lyhyesti kuvaamaan kuinka vanginkuljetusjärjestelmä käytännössä toimii, mitä ongelmia tai etuja nykyisessä käytännössä on sekä miten vanginkuljetusta tulisi kehittää. Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan seurantajakson vanginkuljetusten vastaavuutta tavanomaisen tilanteen kanssa sekä lähettämään mahdolliset olemassa olevat tilastoyhteenvedot vanginkuljetuksesta edelliseltä vuodelta.

Yleisesti seurantajakson todettiin olleen kuljetusmääriltään ja järjestelyiltään joko tavanomainen tai jonkin verran hiljaisempi. Eräissä poliisipiireissä todettiin, että vaikka heillä vuositasolla on viimevuosina ollut 20- 30 kuljetustakin, seurantajaksolle ei ole osunut yhtään. Valtakunnan tason kokonaislukujen osalta tämä ei todennäköisesti aiheuta merkittävää virhettä. Yhden ilmoittajan hiljaisempi jakso kompensoituu toisen vilkkaammaalla. Alueellisessa tarkastelussa sen sijaan on oltava varovaisempi johtopäätösten suhteen.

Vastauksien yhteydessä muutama yksikkö toimitti pyydettyjä tilastotietoja. Vastaukset olivat kuitenkin niin hajanaisia, ettei niiden perusteella ollut mahdollista tehdä laajempia kokonaisuuksia koskevia päätelmiä.

<u>Poliisin kommenteista</u>

Useissa vastauksissa toistui näkemys siitä, että vanginkuljetusten hoitaminen poliisikoulutuksen saaneella henkilöstöllä on resurssien tuhlausta. Kommenteissa toistui myös näkemys, että vankeinhoitolaitoksen tulisi vastata vanginkuljetukseen liittyvästä vartioinnista omien vankiensa osalta esim. tuomioistuinmatkoilla. Tähän ehdotettiin käytettävän esim. kuljetuksen päätepisteissä jäävää odotusaikaa. Monissa kommenteissa puututtiin myös poliisin oman vartijahenkilöstön määrään ja käyttöön. On hyvin tavallista, että edes poliisin omien säilytystilojen ympärivuorokautisen valvonnan järjestäminen ei onnistu pelkästään vartijoiden voimin vaan tähän on käytettävä poliisityövoimaa. Vartijahenkilöstön lisääminen nähtiin yhtenä mahdollisuutena myös kuljetusongelman ratkaisuun.

Pienemmissä poliisipiireissä kuljetusten todettiin sitovan usein laajankin alueen ainoan poliisipartion. Kuljetustehtävän ajan alue on joko ilman poliisipartiointia tai sitten on jouduttu suorittamaan poliisitehtävää jopa kuljetettavan ollessa mukana poliisiautossa. Joissakin tapauksissa alue on ilman poliisipartiota useita tunteja kerrallaan.

Kommenteissa oli mainintoja aikataulujen yhteensovittamisen ongelmista. Tuomioistuin toimii ajallaan, vanginkuljetusreitit kulkevat aikataulunsa mukaan ja poliisi joutuu sopeutumaan niihin. Tietoja tuomioistuinkäsittelyjen ajankohdista kaivattiin myös selkeämmin ja ajoissa tiedoksi.

Positiivisena joissakin vastauksissa nykykäytännöstä todettiin se, että kuljetusreittejä on. Niiden kattavuuteen ei kuitenkaan oltu tyytyväisiä.

Vankeihoitolaitoksen kommentit

Kommenteissa yleinen linja oli se, että nykyinen kuljetusjärjestelmäkin palvelee kohtuullisesti. Ongelmiksi koettiin mm. jäykkyys, vangin matka-aikojen venyminen ja aikataulujen yhteensovittaminen. Resurssit kuljetusten hoitamiseksi todettiin useissa kommenteissa liian vähäisiksi. Joissakin kommenteissa todettiin, että nykyiset pitkittäislinjat tulisi säilyttää ja lisätä/muuttaa poikittaisliikennettä joustavammaksi, enemmän tarpeen mukaan tapahtuvaksi.

Tavarakuljetusta nykyiseen tapaan kritisoitiin yhdessä kommentissa. Katsottiin, että tavarat tulisi kuljettaa vanginkuljetuksen mukana ilman nykyistä ”pyykkiautolinjaa”.

2.3 KULJETETTAVAKOHTAINEN VANGINKULJETUKSEN SEURANTA 11.-17.11.02 (SEURANTA 2, NS. LOKIKIRJASEURANTA)

Seurannan tavoitteena oli selvittää yksittäisen vangin kuljetukseen liittyvät vaiheet ja niihin liittyvä ajankäyttö. Tarkoituksena oli löytää kuljetuksien tyypilliset ominaisuudet. Seurannassa käytetty lomake oli kuljetettava- ja kuljetuskohtainen. Tarkoitus oli, että tarkastelujakson aikana käynnistynyt kuljetus kirjataan kokonaisuudessaan samalle lomakkeelle. Esimerkiksi Vaasan vankilasta Jyväskylän KO:een tapahtunut vangin matka kaikkine reittitietoineen, yöpymisineen, käsittelyaikoineen jne piti merkitä **vangin lomakkeeseen**, jonka Vaasan vankila matkan päätyttyä palautti Rikosseuraamusvirastoon. Mikäli samaa vankia kuljetettiin jakson aikana uudelleen toisesta syystä, täytettiin uusi lomake. Lomakkeeseen täytettiin perustiedoiksi tiedot passittajasta (kuljetusmääräyksen antaneesta viranomasiesta), kuljetettavan nimi, kuljetuksen aihe ja määränpää. Kuljetusta hoitavan virkamiehen tuli kirjata kuljetuksen kuluessa eri vaiheet lomakkeeseen.

Aineisto on osin puutteellinen ja on syytä epäillä, että poliisin osalta kato on ollut suurempi kuin vankeinhoitolaitoksen. Tietoja voidaan kuitenkin käyttää ainakin suuntaa antavina.

Selvityksen mukaan seurantajaksolla kuljetettiin **yli tuhat** kertaa vankia tai tutkintavankia. Vuositasolla vankeja kuljetettiin n. 50 700 kertaa. Oletuksena tässäkin on, että seurantajakson kuljetusmäärät olivat 105 % keskimääräisestä. Tulos ei ole ristiriidassa **kaksiviikkoisen seurannan** antamien matkustajamäärien kanssa. Keskimäärin kuljetettava kirjautuisi selvitysten tietoja yhdistelemällä siis noin kahden kuljetuksen matkustajaksi matkansa aikana.

Seurannassa pyydettiin kirjaamaan kuljetuksen eri vaiheet. Erittely toimi käytännössä puutteellisesti. Kaikkiaan raportoidut n. 1000 kuljetusta oli jaettu noin 2700 vaiheeseen. Noin 300 tapauksessa kuljetuksen vaiheita ei oltu eroteltu lainkaan. Merkityistä vaiheista varsinaista kuljetusta koskeva tieto oli useimmiten kirjattu. Vaihetietojen perusteella selvisi, että tarkastelujakson aikana kuljetetuista vangeista 172 vietti yhden tai useamman yön matkan aikana muualla kuin sijoituspaikassaan. Näistä 33 yöpyi poliisin valvonnassa. Vuositasolla yöpyjiä olisi edellä mainitun perusteella yhteensä, 8 500 kertaa, poliisin suojissa näistä noin 1630 kertaa. Yövyttyjen öiden määrä on em. lukuja suurempi. Edellä tarkastellut poliisin selvitykset antavat

vuositasolla vankeinhoitolaitoksen kirjoilla olevien vankien poliisin tiloissa viettämien öiden määräksi vajaat 6000.

Kuvio 1.

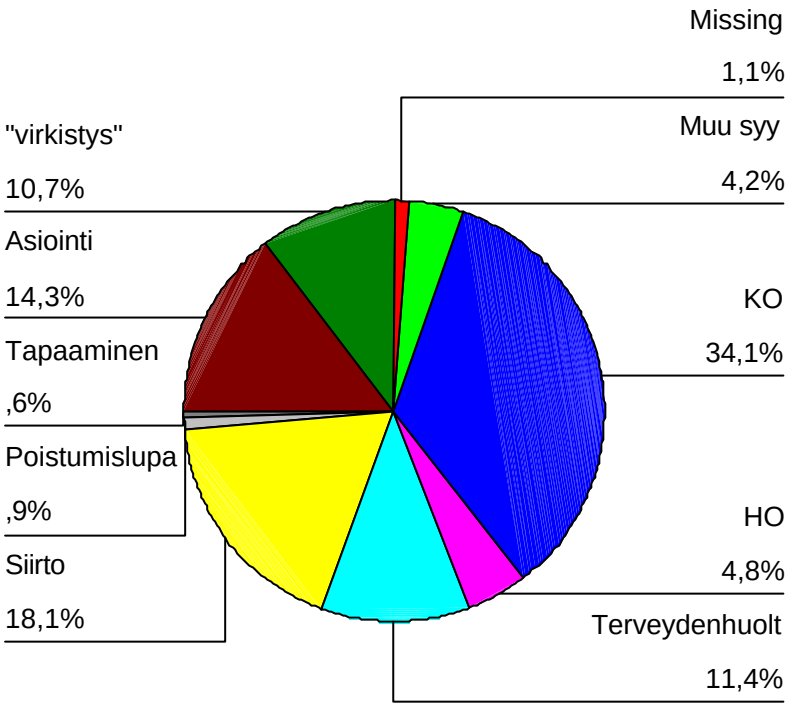

Yleisimmät kuljetusten syyt olivat tuomioistuin kuljetukset, siirrot, terveydenhuolto sekä asiointi ja ”virkistys” (viime mainitut olivat pääosa seuranta 1:n ryhmästä ”muut”). Prosenttiosuudet ovat nähtävissä kuviosta 1.

Syy kohtaa pyrittiin tuomioistuinten osalta täydentämään tiedolla siitä, onko kyseessä sakonmuunto tai vangitsemiskäsittely. Noin 6 %:ssa syynä oli jompikumpi. Ilmeisesti kohtaa ei oltu aina täytetty ohjeiden mukaisesti.

2.4 AIKATAULUN MUKAISEN VANGINKULJETUKSEN SEURANTA 1. –30.11.2002

Seurannan tavoitteena oli selvittää eri reiteillä kulkevien vankien määriä aiempia selvityksiä yksityiskohtaisemmin. Seuranta toteutettiin reittikohtaisten vanginkuljetuspäiväkirjojen avulla. Päiväkirjatietoja täydennettiin eri reittipisteiden välimatkatiedoilla. Tarkastelun kohteena oli kuljetettavien kokonaismäärä, määrät reiteittäin sekä määrät eri reittipisteiden välillä. Tietojen pohjalta luotiin tunnusluku ”vankikilometri”. Yhden vangin matkustaessa sadan kilometrin matkan tuloksena on sata *vankikilometriä*.

<u>Reitit ja niiden matkustajamäärät</u>
Kuljetuspäiväkirjojen avulla on selvitetty reitit ja niiden kokonaismatkustajamäärät. Kunkin reitin kohdalta on laskettu matkustajamäärät marraskuussa 2002. Tämän lisäksi on ilmoitettu tältä pohjalta arvioitu vuotuinen matkustajamäärä. Tässä oletuksena on ollut, että marraskuun kuljetusten taso oli 105 % keskimääräiseen verrattuna. Seuraavassa on esitelty kaikki reitit.

Yksityiskohtaisemmat taulukot reittien matkustajamääristä, matkustajien jakaantumisesta eri väleille, kertyneistä vankikilometreistä ja kustannuksista ovat liitteessä 6.

REITTI 1 Helsinki – Seinäjoki – Oulu, juna
Vastaava vankila: Vaasan vankila
Aikataulu: Kaksi kertaa viikossa molempiin suuntiin, (toinen näistä välillä Helsinki – Seinäjoki)
Reittikuvaus: Helsinki – Pasila – Riihimäki – Hämeenlinna – Toijala – Tampere – Parkano – Seinäjoki – Lapua - Kauhava – Pännäinen – Kokkola – Kannus – Ylivieska – Oulainen – Vihanti – Oulu
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 275 vankia, vuositasolla 3143.
Kommentit: Yli puolet reitillä matkustavista vangeista kulkee Helsingin, Riihimäen ja Hämeenlinnan asemien välillä. Seinäjoen ja Oulun välillä kuljetettavia on vain vähän.

REITTI 2 Helsinki – Kuopio – Oulu, juna
Vastaava vankila: Oulun vankila
Aikataulu: Kaksi kertaa viikossa molempiin suuntiin
Reittikuvaus: Oulu – Vaala – Kajaani – Sukeva – Iisalmi – Kuopio – Suonenjoki – Pieksämäki – Mikkeli – Kouvola – Lahti – Riihimäki - Helsinki
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 582 vankia, vuositasolla 6651.
Kommentit: Reitin pohjoisosassa Oulun ja Vaalan välillä sekä Sukevan ja Kuopion välillä on runsaasti matkustajia. Eteläosalla reittiä kuormitus on tasaisempaa. Eniten matkustajavaihtoa Kuopiossa ja Sukevalla.

REITTI 3 Oulu-Ylitornio-Rovaniemi
Vastaava vankila: Oulun vankila
Aikataulu: Ajetaan kaksi kertaa viikossa
Reittikuvaus :Oulu – Kemi – Rovaniemi – Ylitornio - Oulu
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 76 vankia, vuositasolla 867.
Kommentit: Reitin matkustajista valtaosa kulkee Oulun ja Rovaniemen välillä käräjämatkoilla.

REITTI 4 Vantaa - Turku
Vastaava vankila: Vantaan vankila
Aikataulu: Ajetaan kaksi kertaa viikossa edestakaisin
Reittikuvaus: Vantaan vankila – Helsingin vankila – Kirkkonummi – Lohja – Tammisaari – Salo – Turku
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 126 vankia, vuositasolla 1440.
Kommentit: Noin puolet kuljetettavista kulkee reitin päätepisteiden välillä. Toinen puoli kulkee käräjillä reitin varrella.

REITTI 5 Vantaa - Kotka
Vastaava vankila: Vantaan vankila
Aikataulu: Ajetaan kaksi kertaa viikossa edestakaisin, sovitettu yhteen reitti 11:n kanssa
Reittikuvaus :Vantaan vankila – Porvoo – Loviisa - Kotka
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 138 vankia, vuositasolla 1557
Kommentit: Pääosa reitin matkustajista kulkee päätepisteiden välillä. Jatkoyhteytenä itään Konnunsuon vankilan hoitama Konnunsuo – Kotka reitti. Reittiä kuormittaa pääkaupunkiseudulta kotoisin olevien vankien sijoittamien Konnunsuon vankilaan.

REITTI 6 Jokela - Helsinki
Vastaava vankila: Keravan vankila
Aikataulu: Ajetaan kaksi kertaa viikossa edestakaisin
Reittikuvaus: Keravan vankila – Jokelan vankila – Vantaan vankila – Ilmala – Helsingin vankila
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 104 vankia, vuositasolla 1189

Kommentit: Suurin osa liikenteestä on joko Keravan vankilasta Vantaan vankilaan tai liityntäliikennettä Vantaan vankilasta Ilmalaan junan vankivaunulle. Reitti on pääpiirtein sama kuin Jokelan vankilan hoitama reitti 7.

REITTI 7 Jokela - Helsinki
Vastaava vankila: Jokelan vankila
Aikataulu: Ajetaan kaksi kertaa viikossa edestakaisin
Reittikuvaus: Jokelan vankila – Järvenpään poliisilaitos - Keravan vankila- Vantaan vankila – Ilmala – Helsingin vankila
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 154 vankia, vuositasolla 1760
Kommentit: Pääosa kuljetettavista kulkee Jokelan ja Vantaan vankilan sekä Keravan ja Vantaan vankilan välillä. Lisäksi reitti hoitaa liityntä liikennettä Ilmalaan. Reitti on pääpiirtein sama kuin Keravan vankilan hoitama reitti 6.

REITIT 8 JA 9 Kuopio eteläinen ja Kuopio itäinen
Vastaava vankila: Kuopion vankila
Aikataulu: Molemmat reitit ajetaan kaksi kertaa viikossa
Reittikuvaus: 8 Äänekoski – Jyväskylä – Laukaa – Naarajärvi – Pieksämäki – Naarajärvi – Varkaus – Kuopio
9 Joensuu – Hammaslahti – Joensuu – Kuopio
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 187 vankia, vuositasolla 2137
Kommentit: Reitti 8. Kaksi kolmasosaa liikenteestä on Jyväskylän ja Kuopion välistä. Reitillä kuljetettavista suurin osa on käräjämatkoilla. Reitti 9. Liikenne on lähes kokonaan Kuopion vankilan ja Pyhäselän vankilan välistä.

REITTI 10 Mikkelin vankilan kolme reittiä
Vastaava vankila: Mikkelin vankila
Aikataulu: Kukin reitti ajetaan kerran viikossa
Reittikuvaukset: Mikkeli – Lappeenranta– Konnunsuon vankila- Lappeenranta – Mikkeli; Mikkeli – Lappeenranta– Konnunsuon vankila – Imatra – Savonlinna– Sulkavan– Juvan– Mikkelin; Mikkeli – Sulkava – Savonlinna - Mikkeli
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 56 vankia, vuositasolla 640
Kommentit: Kolme viidesosaa reiteillä kuljetettavista matkustaa Mikkelin ja Konnunsuon välillä.

REITTI 11 Konnunsuo – Kotka
Vastaava vankila: Konnunsuon vankila
Aikataulu: Ajetaan kaksi kertaa viikossa edestakaisin, sovitettu yhteen reitti 5:n kanssa
Reittikuvaus: Konnunsuon vankila – Lappeenranta – Kouvola – Hamina – Kotka
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 151 vankia, vuositasolla 1726
Kommentit: Yli kaksi kolmasosaa kuljetettavista kulkee reitin päätepisteiden välillä, jatkoyhteys länteen on Vantaan vankilan hoitama reitti 5 välillä Vantaa – Kotka.

REITTI 12 Turku – Riihimäki – Hämeenlinna
Vastaava vankila: Turun tutkintavankila
Aikataulu: Molemmat reitit ajetaan kerran viikossa
Reittikuvaus: Turku – Loimaa – Forssa – Riihimäki – Forssa – Loimaa – Turku; Turku – Loimaa – Forssa – Riihimäki – Hämeenlinna – Kylmäkoski– Loimaa – Turku
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 167 vankia, vuositasolla 1909
Kommentit: Suurin osa liikenteestä reiteillä on Turun ja Riihimäen välistä sekä Riihimäeltä Hämeenlinnaan suuntautuvaa. Reittejä ajaa kilpailutetun sopimuksen mukaisesti kuljettajineen vuokrattu linja-auto. Vartioinnin hoitavat vankilaviranomaiset.

REITTI 13 Turku –Rauma – Pori
Vastaava vankila: Turun tutkintavankila

Aikataulu: Reitti ajetaan kaksi kertaa viikossa
Reittikuvaus: Turku – Rauma – Pori – Vammala – Huittinen – Köyliö – Kokemäki
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 77 vankia, vuositasolla 838
Kommentit: Kuljetettavat joko lähtevät Turusta muihin reittipisteisiin, Poriin heistä lähes puolet, tai tulevat muualta Turkuun, heistäkin yli puolet Porista. Muiden pysähdyspaikkojen välinen liikenne on vähäistä.

REITTI 14 Vaasa -Seinäjoki
Vastaava vankila: Vaasan vankila
Aikataulu: Ajetaan neljä kertaa viikossa edestakaisin, aikataulu sovitettu yhteen reitti 1. junan aikataulun kanssa.
Reittikuvaus: Vaasa – Seinäjoki – Vaasa
Matkustajamäärä: Marraskuussa kuljetettiin 60 vankia, vuositasolla 686
Kommentit: Reitti on lähes pelkästään liityntäliikennettä Vaasan vankilan ja Pohjanmaan rataa kulkevan Vaasan vankilan hoitaman vankivaunun välillä.

MATKUSTAJAMÄÄRÄ AIKATAULUNMUKAISESSA VANGINKULJETUKSESSA YHTEENSÄ: Marraskuussa kuljetettiin 2153 vankia, vuositasolla 24 606

2.5 VANGINKULJETUSREITTIEN KUSTANNUKSET

Reittikohtaiset tai vankilakohtaiset kustannukset aikataulunmukaiselle kuljetukselle on laskettu käyttämällä palkkakustannuksina edellä kuvatun kaksiviikkoisen seurannan perusteella arvioituja palkkamenoja. Muut kulut ovat vankiloiden kirjanpidossa kohdistamien menojen mukaisia. Investoinnit ovat laskettu kaavamaisesti perustuen linja-autokaluston hankintahinnan tasasuuriin poistoihin seitsemässä vuodessa. Tosiasiassa osaa reiteistä hoidetaan jo reilusti loppuun poistetulla kalustolla. Samoin samaa kalustoa käytetään osin myös muuhun kuljetukseen. Tätä, samoin kuin mahdollista varakalustoa ei laskelmassa ole huomioitu. Myös kalustotarve on arvioitu kaavamaisesti, 16 – 22 paikkainen linja-auto per vankila lukuunottamatta Vantaan vankilaa jonka kohdalla laskelmassa oletuksena on kaksi linja-autoa. Turun tutkintavankila käyttää Riihimäki – Hämeenlinna reiteillään yksityiseltä kuljettajineen vuokrattua linja-autoa. Sen kustannukset ovat kohdassa ”muut”. Milloin yksi vankila ajaa useampaa reittiä, on reiteille laskettu yhteiskustannukset. Menojen kohdistaminen kirjanpidossa ei ole reittikohtaista, joten reittikohtaisia kustannuksia ei ole mahdollista laskea. Rautatiereittien osalta on laskettu yhteiskustannukset, sillä VR:lle maksettuja **kustannuksia** ei ole kohdistettu reittikohtaisesti. VR:n kustannuksista puuttuvat mahdolliset uusinvestoinnit. Nykyinen sopimus VR:n kanssa ei sisällä kaluston uusimista nykyisen sopimuskauden päättyessä.

Reittien kustannuksista on laskettu yhteiskustannukset sekä kustannukset suhteessa kuljetettuihin vankimääriin ja vankikilometreihin. Reitti- tai vankilakohtaiset taulukot ovat liitteessä 6.

Taulukko 7. Yhteenveto vanginkuljetusreittien matkustajamääristä ja kustannuksista vuositasolle arvioituna

Reitti nro	kuvaus	vankila	matk.määrä	vanki-kilometrit	palkat €/vkm	palkat €/matkustaja	muut €/vkm	muut €/matkustaja	yht, ei inv €/vkm	yht, ei inv €/matkustaja	investoinnit €/vkm	investoinnit €/matkustaja	YHTEENSÄ €/vkm	YHTEENSÄ €/matkustaja
Junareitit														
1	Pohjanmaan rata	VAV	3143	472549	**JUNAREITIT yhteensä reitti 2 kohdalla, Investoinnit=VR:n laskutus**									
2	Savon rata	OUV	6640	1566617	0,07	15,00	0,03	6,65	0,38	79,37	0,48	101,02	0,87	180,40
Linja-autoreitit														
3	Oulu-R:niemi, Ylitornio	OUV	731	142057	0,30	57,64	0,08	16,19	0,38	73,83	0,12	23,44	0,50	97,27
4	VANV-Turku	VANV	1326	234400	0,19	28,49	0,04	6,55	0,23	35,04	0,08	11,81	0,31	46,85
5	Vanv-Kotka	VANV	1577	198903	**Kustannukset yhdessä reitti 4:n kanssa**									
6	JOV-Helsinki	KEV	1189	48617	0,42	17,05	0,21	8,81	0,63	25,66	0,35	14,42	0,98	40,09
7	JOV-Helsinki	JOV	1714	47886	0,41	11,35	0,09	2,48	0,50	13,83	0,36	10,00	0,85	23,83
8	Kuv Eteläinen	KUV	1429	266903	**Kustannukset yhdessä reitti 9 kanssa**									
9	KUV itäinen	KUV	697	108709	0,21	37,38	0,04	7,70	0,26	45,08	0,05	8,06	0,30	53,14
10	MIV:n reitit yht	MIV	583	76480	0,57	75,12	0,21	28,08	0,79	103,20	0,22	29,41	1,01	132,61
11	KOV- Kotka	KOV	1657	318057	0,14	27,40	0,03	6,55	0,18	33,94	0,05	10,34	0,23	44,29
12	Hämeen reitti	TTV	1623	248686	**Kustannukset yhdessä reitti 13 kanssa**									
13	Satakunnan reitti	TTV	880	111486	0,24	34,82	0,12	17,98	0,37	52,80	0,05	6,85	0,41	59,65
14	Vaasa-Seinäjoki	VAV	686	52800	0,57	43,75	0,10	8,06	0,67	51,81	0,32	25,00	1,00	76,81
Linja-autoreitit yhteensä			14092	1854983	0,24	31,96	0,07	9,58	0,32	41,55	0,09	12,17	0,41	53,71

2.5.1 Junilla hoidetun liikenteen kustannuksista

Vankeinhoitolaitoksen ja VR:n sopimuksen mukaan VR on sitoutunut pitämään vankivaunut kunnossa ja liikennöimään niillä ainakin vuoteen 2015 saakka. Laskutusperusteena on 37 kertaa toisen luokan lipun hinta ajettuilta kilometreiltä. Vähintään laskutetaan vuodessa kuitenkin 250 000 kilometriä. Vuonna 2002 VR:lle maksettiin noin 777 000 €. Tämä sisältää vaunujen huollon ja ylläpidon. Mahdolliset, erityisesti vankienkuljetuksesta aiheutuvat muutostarpeet kuuluvat vankeinhoitolaitoksen maksettaviksi.

Vankeinhoitolaitoksen omat kustannukset ovat palkkakuluja ja muita toimintakuluja. Vuonna 2002 palkkakulut olivat vankiloiden kirjanpidon kohdennuksien mukaan 159 309 € (kaksiviikkoisseurannan mukaan palkkakulut olivat n. 147 000 €). Muut toimintakulut olivat 65 038 €. Viimemainittuja ovat mm. henkilöstön päivärahat ja majoituskulut. Lisäksi kustannuksia aiheutuu vankiloiden hoitamasta liityntäliikenteestä rautatieasemille. Tätä ei ole eritelty paikalliskuljetuksesta.

Matkustaja- ja kustannustiedot tarkemmin liitteessä 6.

2.6 VANGINKULJETUSREITTIEN SOLMUKOHDISTA

Aikataulunmukainen **vanginkuljetusreitistö** ohjaa vankiliikenteen kulkemaan muutamien ”risteysasemien” kautta. Näihin vankiloihin kohdistuu niiden omaan vankilukuun nähden merkittävästi enemmän vanginkuljetustehtäviä ja lyhytaikaista majoitustarvetta. Risteysasemista osa on selvästi läpikulku- ja toimenpiteiden suorituspaikkoja. Viimeksi mainittu tarkoittaa, että kyseiset vankilat joutuvat hoitamaan esimerkiksi muualle sijoitettujen vankien käräjävartiointeja ja terveydenhuollon kuljetuksia. Osalle risteysasemista kuormitus on ensisijaisesti aikataulusyistä johtuvaa lyhytaikaista majoitusta.

Vantaan vankilan vankiliikenne on selkeästi vilkkainta. Sen kautta risteävät Turkuun ja Kotkaan **sekä** edelleen Konnunsuolle menevät autoreitit, osin molemmat junareitit sekä vielä reitit muihin Uudenmaan alueen vankiloihin. Aikataulunmukaisen liikenteen seurannan perusteella arvioituna Vantaan vankilaan tuli tai sieltä lähti vankeja näihin kuljetuksiin yhteensä noin 7000 kertaa. Näistä vain vajaalle kolmannekselle Vantaa oli varsinainen sijoituspaikka. Kaikille muille se oli joko toimenpidepaikka (tarkoittaa erittäin suurta määrää paikallisia kuljetustehtäviä) tai aikataulun mukainen välipysähdyspaikka.

Riihimäen vankila ja Kuopion vankila ovat seuraavaksi vilkkaimmat paikat. Molemmissa lähtöjen ja tulojen yhteismäärä oli noin 3950. Kummassakin niin lähtijät kuin tulijatkin olivat pääosin läpikulkumatkalla. Vankiloiden omien vankien osuus vaihteli reitistä riippuen n. 10 %:sta noin puoleen matkustajista. Liikenteen läpikulkuluonne aiheuttaa sen, ettei näissä paikoissa ole kuitenkaan vastaavanlaista painetta paikalliskuljetuksiin kuin Vantaan vankilassa.

Muita solmukohtia ovat Turun tutkintavankila, Mikkelin vankila ja Oulun vankila. Näissä liikennemäärät ovat jo kuitenkin vähäisempiä.

Vantaan vankilan kaltainen läpikulkuliikenne ja toimenpidetoteutustarve leimaa koko vankilan toiminnan ja aiheuttaa vaikeuksia ennakoida ja järjestää tarvittavia resursseja. Runsas liikenne vaikeuttaa myös vankilan turvallisuustason ylläpitoa, etenkin nykyisen kaltaisessa yliasutustilanteessa.

Olisikin harkittava vankilan muusta perustoiminnasta selkeästi erillisen kuljetusyksikön perustamista pääkaupunkiseudulle. Yksikön tehtävänä olisi vastata kuljetusreittien yhteensovittamisesta aiheutuvasta majoitustarpeesta sekä muualta maasta eri toimenpiteiden takia

tänne lähetettyjen vankien paikallisesta kuljetuksesta ja vartioinnista. Yksikölle voitaisiin antaa vastattavaksi pääosa nykyisestä Vantaan ja Riihimäen vankiloiden liikennekuormasta. Yksikkö toimisi henkilökunnan joustavan käytön osalta läheisessä yhteistyössä alueen vankiloiden kanssa.

2.7 KULJETUSKALUSTOSTA

Junakuljetuksissa käytettävät vankivaunut ovat VR:n omaisuutta. Vaunuja on yhteensä 4 joista 2 on kunnostettu nykyisen liikenteen vaatimusten mukaisiksi. Vaunussa on 57 kuljetuspaikkaa. Korvauksena VR:lle suoritetaan sopimuksenmukainen korvaus. Mahdolliset vanginkuljetuksen vaatimuksista johtuvat muutostarpeet toteutetaan vankeinhoitolaitoksen kustannuksella. Nykyinen sopimus ei sisällä mahdollisia uusinvestointeja sopimuskauden jälkeen. Nykyvaatimusten mukaisen normaalin uuden matkustajavaunun hinta olisi noin 2 500 000 €. Tämän lisäksi olisi tehtävä vanginkuljetuskäytön edellyttämät muutokset.

Vankeinhoitolaitoksella on vanginkuljetusta varten henkilöautoiksi rekisteröityjä pikkubusseja sekä linja-autoja. Linja-autot ovat pääosin 16 tai 22 paikkaisia. Suurempia linja-autoja on vain muutama. Linja-autojen kokoon vaikuttavat ajokorttisäännökset. Vankiloiden henkilökunnassa ei ole aina riittävästi yli 16 paikkaisten linja-autojen kuljettamiseen oikeutettuja.

Taulukko 8. Vankiloiden vanginkuljetusajoneuvot, tilanne keväällä 2003.
(Lähde: Toimistoinsinööri E. Jokinen, Rise)

Ajoneuvolaatu	Määrä	Luonnehdinta
Pikkubussit	n. 78 kpl	Keski-ikä n. 6 vuotta, vanhimmat 80-luvun lopulta, hankintoja muutama vuodessa, hankinnat sekä uusihankintoja, että NAV:n peruskunnostamia. Uushankintahinta n. 46 000€, NAV:n korjaaman n. 24 000 €. Autoja käytetään paikalliskuljetuksissa sekä osin eräillä aikataulun mukaisilla reiteillä.
Linja-autot, enintään 22 paikkaa	18 kpl	Keski-ikä 8 vuotta, vanhimmat 80-luvulta, uusin vuodelta 2000. Uushankintahinta n.120 000 €. Autot ovat 16 –22 paikkaisia. Ajoneuvoja käytetään sekä paikalliskuljetuksessa että aikataulun mukaisessa kuljetuksessa. Osa kalustosta on selvästi yli-ikäistä ja huonokuntoista. Muodostavat aikataulunmukaisten autokuljetusten peruskaluston.
Linja-autot, yli 22 paikkaa	5 kpl	Vanhin on -70-luvulta, uusin on hankittu VANV:an vuonna 2003. Uushankintahinta n. 200 000 €. Uudella VANV:an autolla ajetaan aikataulunmukaista liikennettä, muut autot ovat vain vankiloiden paikalliskuljetuksissa. Lisäksi Turun tutkintavankilan hoitama Hämeeseen suuntautuva reitti ajetaan kuljettajineen ostopalveluna hankitulla linja-autolla.

Nykyisellä uusimistasolla autokalusto vanhenee nopeasti. Osa autoista on selvästi yli-ikäisiä ja huonokuntoisia. Viime vuosina ajoneuvohankintoihin on käytetty vuosittain noin 200 000 €.

Poliisilla ei ole erityistä vanginkuljetukseen tarkoitettua kalustoa.

Vanginkuljetusajoneuvoista ei ole olemassa erityistä yleistä normia tai ohjetta joissa olisi selvitetty mahdolliset muutokset ja niiden suhde yleisiin vastaavia ajoneuvoja koskeviin säännöksiin. Eroja

on mm. lukituksissa ja hätäpoistumisteissä. Kukin ajoneuvo katsastetaan erikseen vanginkuljetusajoneuvoksi.

Nykyisessä järjestelmässä kalustotarve määräytyy laitoskohtaisesti. Kukin kuljetuksista vastaava vankila tarvitsee oman kalustonsa. Kalustoa myös käytetään joustavasti vankilan eri kuljetustarpeisiin. Vankiloiden välistä yhteistyötä ei ole paljoa, osaltaan tähän vaikuttaa myös näiden väliset etäisyydet.

3. YHTEENVETO VANGINKULJETUKSEN KUSTANNUKSISTA

Edellä on poliisin omien seurantojen ja nyt toteutetun kaksiviikkoisen seurannan perusteella selvitetty vanginkuljetuksen henkilöstökustannuksia. Seuraavassa on koottu yhteen eri tavoin arvioidut henkilöstökustannukset sekä hyödynnetty vankiloiden kirjanpidossa esitetyt vanginkuljetukseen kohdistetut kulut.

Vankilat ovat osin puutteellisesti kohdistaneet menojaan vanginkuljetukseen. Erityisesti tämä koskee paikallisen vanginkuljetuksen henkilöstökuluja. Kirjanpidossa henkilöstökulujen kohdentaminen on hyvin kaavamaista. Se perustuu useimmiten ennalta päätettyjen henkilöiden palkkakulujen kohdentamiseen osatoiminnolle kokonaan tai osittain. Käytännössä siinä ei seurata todellista kyseisessä osatoiminnossa tehdyn työn määrää. Esimerkiksi autonkuljettajina toimivien vartijoiden palkat on voitu kohdentaa kokonaisuudessaan vanginkuljetukseen vaikka he ajavat myös esimerkiksi työliikkeen ajoja. Samoin mikäli he ovat mukana vuorotyössä, heidän yövuoronsa, viikonloppuvuoronsa yms on voitu myös kohdistaa vanginkuljetukseen. Vastaavasti paikalliskuljetuksissa saattotehtävissä toimivien vartijoiden kustannuksia ei kenties ole huomioitu lainkaan. *Nykyisellään järjestelmä ei sovellu toiminnan laajuuden muutosten arviointiin ja vain huonosti toiminnan todellisten kustannustenkaan kuvaamiseen henkilöstökulujen osalta.* Henkilökululaskentaa on kehitettävä.

Poliisin *omien seurantojen* perusteella edellä henkilöstökuluiksi vankeinhoitolaitoksen vankien kuljettamisessa arvioitiin reilua kymmentä henkilötyövuotta vastaava kustannus, noin 300 000 €. Tehdyn *kaksiviikkoisseurannan* perusteella poliisin henkilöstökulut vankeinhoitolaitoksen vankien kuljetuksessa olivat noin 434 000 €. Poliisin omissa tiloissa säilyttämien vangittujen kuljetuksiin kului n. 301 000 €. Luvut eivät sisällä vartiointia poliisin säilytystiloissa. Tehtyjen arvioiden perusteella poliisin henkilöstökustannuksina voidaan pitää kokonaisuudessaan vuositasolla noin 735 000 €. Muita kustannuksia tähän päälle tulee päivärahoista, ajoneuvoista, jonkin verran ylityötä jne. Edelleen olisi huomioitava tarvittava työnjohdollinen panos. Mikäli arvioidaan kuljetuksiin valmistautumiseen menevää aikaa sekä kuljetuksien yhteensovittamisesta muiden tehtävien kanssa koituvaa työajan menetystä, niin edellä olevaan lukuun on lisättävä vähintään 10 – 20 %. Ajoneuvojen osalta ei ole mahdollista esittää nyt käytössä olleilla tiedoilla arviota investointi tai käyttömenoista.

Vankeinhoitolaitoksen osalta kokonaiskustannukset henkilöstökuluissa olivat *kaksiviikkoisseurannan* perusteella n. 2 073 000 €. Tästä paikalliskuljetusten osuus oli noin 1 476 000 € ja aikataulunmukaisten reittien noin 597 000 €.

Vankiloiden laskentatoimessa vuonna 2002 tekemien kohdennuksien mukaan paikalliskuljetusten henkilöstökulut olivat yhteensä n. 673 000 €. Edellä on jo kommentoitu vankiloiden kirjanpidossa tapahtuvaa menojen kohdentamista yleisesti. Noin puolet laitoksista ei ollut kohdentanut henkilöstökuluja paikalliskuljetuksiin. Aikataulun mukaiset kuljetukset olivat paria poikkeusta lukuunottamatta kohdennettu ja niiden yhteissumma oli n. 595 000 €. Tämä on hyvin lähellä seurantaan perustuvaa arviota. Tosi asiassa eroa kuitenkin on, esim. arvioinnissa ei ole huomioitu haittatyölisiä ja ylityökorvauksia. Tilinpidossa vankilat ovat muita kuin henkilöstökuluja kohdentaneet paikalliselle vanginkuljetukselle n. 383 000 €. Tähän sisältyvät ajoneuvojen käyttö, huollot, päivärahat yms. Lisäksi tulevat hankinnat, n. 193 000 €. Aikataulunmukaisiin kuljetuksiin laitokset (+keskusvirasto) kohdensivat muita menoja yhteensä noin 1 042 000 €. Näistä VR:n maksuja oli n. 2/3osaa. Muiden kuin palkkakulujen osalta kohdentaminen on ilmeisesti riittävän tarkasti tehty. Yhteensä vankiloiden kohdentamia menoja vanginkuljetukseen oli vuonna 2002 n. 2 846 000 €.

Vankienkuljetuksen kokonaiskustannuksiksi kuljetusta hoitaville viranomaisille edellä olevan perusteella voidaan arvioida n. **4 573 000 €.** Poliisin osalta luku sisältää vain arvioidut

henkilöstökulut (korotettuna em. 20%:lla). Vankeinhoitolaitoksen henkilöstökulujen osalta on käytetty kaksiviikkoisseurantaan perustuvaa arviota, muiden kustannusten osalta on käytetty kirjanpidon tuottamia lukuja. Luvussa ei ole mukana kuljetettavien poliisivankiloissa tapahtuneesta valvonnasta aiheutuneita kustannuksia. Ei myöskään ole arvioitu kuljetuksen aikana muussa kuin omassa vankilassa tapahtuneesta säilyttämisestä mahdollisesti aiheutuvia lisäkustannuksia.